

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske No vice izhajajo vsak petek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1.50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko 4.50 K.

List in oglasi se plačujejo naprej.

: Vse dopise, naročnino in oznanila : : sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

Zvezne armade povsod zmagojujejo.

Komaj dober mesec je minilo po napovedi vojske Srbiji in vendar se razvijajo dogodki že v polnem teku. Prišli smo do trenutka, ko se bijejo na vseh straneh odločilni boji. Dosedanji uspehi avstrijske in nemške armade so tako sijajni, da lahko s popolno upravičenostjo pričakujemo, da bode ostala tudi v teh velikih bojih naša in nemška armada kot zmagovalka na bojnem polju.

Z naravnost neverjetno naglico je operirala nemška armada proti Franciji in očitno zasledovala taktiko, čimprej s polno silo vreči obe zvezni armadi na Ruse. Dogodek za dogodkom, udarec za udarcem je sledil na francoski meji. Belgija je izgubila dve največji trdnjavi Liüttich in Namur in s tem odprla pot nemški armadi na Francosko in v Pariz. V Belgiji se brani sedaj še edino trdnjava Antwerpen.

Francoska in angleška armada je doživela med Metzom in Vozezi take udarce, da jih ne bo mogla več preboleti. Francoska armada, ki je hotela z velikimi napadi nemške armade doseči uspehe, je na celi črti poražena in se je morala, kolikor je še sploh ostalo, umakniti v svoje trdnjave Belfort - Epinal-Toul-Verdun-Tesières, Taubeuge. To je sedaj še zadnja bilka, na kojoj se je francoska poražena armada obesila; ko pade še ta črta, kar se bo mogočnim nemškim topovom v par dneh gotovo posrečilo, je pot do Pariza odprta.

Na vzhodu proti Rusiji so Nemci gotovo v manjšini po številu, a ne po uspehih. Nemške čete so mirno iz lastnega nagiba in vsled zahtev vojne taktike zapustile najskrajnejši del Prusije, ki se zajeda v Rusijo. Uspehi tega umikanja so se kmalu pokazali. Nemci so doslej v treh bitkah na vzhodni Prusiji sijajno zmagali in vjeli skupno čez 100.000 Rusov.

Na jugu se zadnji čas ni zgodilo nič posebnega; postojanke, koje so naše čete zavzele, se dobro držijo. Srbi so v zadnjih bojih doživeli toliko bridkih izgub, da jim je vsako veselje za napade naše armade temeljito odvzeto. Razumljivo je, da je glavna sila naše celotne armade postavljena na rusko bojišče, ker tam bo padla odločitev, ne pa v Srbiji.

Na daljnem vzhodu so Japonci že začeli obstreljevati nemško naselbino v Kiaučau. Posadka se bo branila do zadnjega; računajo, da se bo lahko držala nad pol leta.

Glavno pozorišče proti Rusiji pa se razvija na Rusko-Poljskem in deloma v naši Galiciji. Po raznih manjših bojih je naša armada premagala pri Krasniku nad 200.000 Rusov in jih zapodila proti Lublinu. To je bil pa tudi pričetek velikanskega boja, ki traja že okoli 10 dni. Take bitke še svet ni videl. Milijonske armade si stoje v bojni črti 400 kilometrov, kakor iz Ljubljane na Dunaj — z morilnim orožjem nasproti. Naše levo krilo, ki je premagalo Ruse pri Krasniku, vedno bolj napreduje in je zavzelo že Lublin; tudi srednje in desno krilo vrlo napreduje; vsak trenutek pričakujemo odločitve, ki bo velikanskega pomena za nadaljni razvoj položaja.

Avstrija napovedala Belgiji vojsko.

Dne 27. avgusta je bil (Kor. ur.) c. kr. avstrijski poslanik na belgijskem dvoru Clary pooblaščen odposlati na zunanjega ministra v Belgiji sledečo brzojavko.

Po naročilu svoje vlade imam čast vaši ekscelenci sledeče naznaniti: Belgija po ponovni odklonitvi predlogov nemške države, podpira vojaško Francijo in Angleško, ki sta Avstriji vojno napovedali. Nadalje je dognano, da so z avstrijskimi državljani v Belgiji pred očmi kraljevskih oblasti postopali na tak način, ki nasprotuje tudi najprimitivnejšim zahtevam človeštva in kakor se ne sme postopati niti s podaniki sovražne države. Spričo teh dejstev se čuti Avstrijsko-Ogerska prisiljeno, diplomatične zveze pretrgati in se smatra od tega trenutka naprej v vojni z Belgijo. Zapuščam s svojim objem deželo in izročam avstrijsko-ogerske državljane v Belgiji v varstvo poslaniku Zedinjenih držav. Od strani c. kr. avstrijske vlade so se grofu Erzembolt de Dodzeele, belgijskemu poslaniku na Dunaju izročili potni listi.

Največja svetovna bitka med Avstrijci in Rusi. Bojna črta dolga 400 km.

Na našem vzhodnem bojišču se vrše hudi boji. Cela bojna črta se razteza od reke Visle proti vzhodu ob gališki meji do reke Dnjester in je dolga okoli 400 kilometrov. Naše glavno levo krilo operira pri Krasniku, kjer je izvojevalo že sijajno zmago nad močnim sovražnikom — ruska moč je znašala 5 armadnih zborov, to je približno 250.000 mož in 450 topov — in ga sedaj zasleduje proti Lublinu.

Druge naše čete so zmagovito udrle v rusko ozemlje med rekama Vjeprocm in Bugom ter zavzele ozemlje pri Samostju, ki leži med tema rekama.

Vzhodno od Lvova so pa udrle močne ruske čete proti Brodiju, ki leži na gališki meji vzhodno od Lvova, in čez obmejno gališko-rusko reko Sbrucz. Na celi črti, posebno med Ravarusko in Zločevom so zadeli na hud odpor naše srednje armade. Levo krilo te armade, ki se bojuje med krajema Ravarusko in Žolkijevom, zmagovito prodira proti sovražniku. Ravaruska leži blizu ruske meje severozahodno od Lvova, Žolkijev severno, Zločev pa vzhodno od Lvova. Tudi na glavnem desnem krilu naše armade se vrše hudi boji. Dosedanja poročila naglašajo, da so naše šance za zmago ugodne.

Veliki boji na celi črti. Dunaj, 28. avg. (Kor. urad.) Iz vojnega poročevalskega stana se uradno poroča: Vrhovno armadno poveljstvo naznanja danes ob 2. uri popoludne: Na ruskem bojišču se vrše že več dni odločilni boji. Med tem ko je naša moč pri Krasniku zmagala in zasledovala sovražnika proti Lublinu, in sosedna naša armadna skupina, ki je zmagovito prodrla med Bugom in Wieprzem v sovražno ozemlje, zavzela ozemlje pri Samostju, so se naše druge čete hrabro vzdržale na črti severno, vzhodno in jugovzhodno od Lvova čez Dnjester proti

močnemu sovražniku, ki je udril v vzhodno Galicijo.

Uspehi levega krila. Armada je 23. in 24. avgusta pod poveljstvom Danklna v bitki pri Krasniku, Polichni in Goraiu (jugovzhodno od Krasnika) sijajno prestala svoj krst v ognju. Vsi kori so vsled neustrašenosti krdel sovražnika prisilili, da se je bežeč umaknil. Kolikor je doslej znano, smo zaplenili 3 zastave, 28 topov in mnogo strojnih pušk ter zajeli nad 6000 vojnih vjetnikov.

Bitka traja dalje. Dunaj, 30. avg. (Kor. urad.) Boji na ruskem bojišču trajajo z nezmanjšano silo dalje. Vzhodno od armade pod poveljstvom Danklna, ki kljub utrjenim sovražnim postojankam neumorno prodira proti Lublinu, so pričele posebne naše čete, ki so med Wieprzem in Bugom udrle v Rusijo, 28. avgusta napad na rusko armado, ki je došla od Cholma. Nato so se razvili po bitki pri Krasniku nadaljni trdovratni, za naše bojaželjne čete zmagoviti boji pri Zamostju in severno in vzhodno od Tomaževa. (Tomažev je rusko mesto blizu meje severozahodno od Ravaruske.) V boj so posegle posebne naše čete, ki so udrle pri Belzecu (kraj na gališki meji nasproti Tomaževa) v rusko ozemlje. V teh bojih je bilo prav tako, kakor v bitki pri Krasniku, vjetih na tisoče Rusov. V vzhodni Galiciji se bore naše čete z izredno bravuro in sposobnostjo proti močnim in mnogoštevilnejšim sovražnim močem.

Naš bojni položaj na gališki meji ugoden. Dunaj, 30. avgusta. (Kor. urad.) Položaj naših krdel je ugoden. V bitki na gališki meji prodira še-le naše levo krilo.

Avstrija in Nemčija imata najmočnejše topove.

Nemške čete imajo topove s krogliami v premeru 42 cm. Proti tem krogliam je boj in odpor francoskih trdnjav popolnoma nemogoč. To je pokazal že padeč Liütticha in Namurja. Liüttich je padel v par dneh, Namur pa v desetih dneh. L. 1870/71 je pa samo trdnjava Metz vstrajala v odporu dva meseca. Ti nemški oblegovalni topovi so ostali vsem tujim vojaškim strokovnjakom skriti in šele danes je njihova čudovita sila odkrita. Francoske trdnjave bi bilo treba preurediti in ojačiti tako, da bi lahko kljubovale tej sili. Tako delo je seveda sedaj nemogoče in zato so tudi francoske čete izgubile precej svojega pomena. Nemške armade grede kakor vihar čez Francosko in se ne bodo ustavile prej, da pridejo do Pariza. Zadnji čas pa smo šele tudi zvedeli, da imamo tudi mi take topove. Ta pri nas uvedena havbica izstreljuje 1000 kg težke krogle nad 15 km daleč. Po tem obvestilu imamo pač take topove velikane, a v trdnih pozicijah, med tem ko se je nemški vojni upravi posrečilo, da je rešila srečno tudi vprašanje, kako se ti topovi velikani prevažajo. „Lokalanzeiger“, poroča, da so pri obstreljevanju Namurja istočasno s pruskimi vporabljali tudi težke avstrijske oblegovalne topove. Pri obleganju Liütticha ni nemški artiljeriji niti en strel odpovedal. Liüttiški fort Loncin so samo trije strelji iz nove 42 cm havbice popolnoma poru-

šili. Trdnjava je izgledala, kakor da bi jo bil obiskal strašen potres. Trdnjavo Namur je porazil le napad nemške artiljerije. Učinek oblegovalnih možnarjev je bil tako silen, da so lahko napad s pehoto opustili.

Nemško - angleško bojišče.

Prva nemško-angleška bitka na morju.

Dunaj, 29. avg. Včeraj dopoldne se je v deloma meglenem vremenu, ki je jemalo pogled, prikazalo več angleških moderno opremljenih malih križark z dvema flotilama rušilcev, morda 40 po številu, v nemškem severomorskem zalivu, severozapadno od Helgolanda. Nastal je trdovraten boj med posameznimi sovražnimi in našimi lahкими bojnimi ladjami. Nemške male križarke so silno tiščale za sovražnimi proti zapadu ter so došle pri tem, ker se ni dalo dovolj daleč videti, v boj z več močnimi oklopnimi križarkami. Njegovega Veličanstva ladjo „Ariadne“ so bojne križarke razreda Lyon v mali daljavi obstreljevale s težkimi topovi in jo po častnem boju pogreznile. Pretežni del moštva, kakor je pričakovati, 250 oseb, so mogli rešiti. Tudi torpedni čoln V. 187, ki so ga neka mala križarka in pa 10 rušilcev silno obstreljevali, se je potopil, do konca bruhajoč ogenj na sovražnika. Šef in poveljnik flotile sta padla. Znatno del posadke je rešen. Mali križarki „Köln“ in „Mainz“ sta se tudi v boju s pramočnim sovražnikom potopili. Del njunih posadk, 9 častnikov in 81 mož, so, kakor se vidi, rešile angleške ladje. Glasom istega vira so bile angleške ladje težko poškodovane.

Nemško - rusko bojišče.

Nemci zopet premagali pet ruskih armadnih zborov in tri konjeniške divizije. Berolin, 29. avg. Wolffova pisarna javlja: Veliki generalni štab naznanja: Naše čete na Pruskem so pod vodstvom generalnega polkovnika pl. Hindenburga v bitki, ki je trajala tri dni, premagali v okolici Ortelsburga od Nareva prodirajočo rusko armado, ki je štela pet armadnih zborov in tri konjeniške divizije, ter jo sedaj zasledujejo.

Francozi in Angleži poraženi.

Berolin, 28. avgusta. (Kor. urad.) Nemški glavni vojni stan poroča: Nemška zahodna armada prodira devet dni po končani koncentraciji z zmagoslavniimi bitkami v francosko ozemlje. Od francoske trdnjave Cambrai do južnih Vogesov je bil sovražnik povsod poražen in se sedaj na celi črti umika. Kake izgube ima sovražnik, se še ni moglo dognati, ker je bojna črta tako velikanska. Armada generala Klucka je vrgla nazaj angleško armado pri Maubeuge in jo je danes znova napadla jugozahodno od Maubeuge. Armadi generalov Bülowa in Hausna sta v večdnevni bojih popolnoma premagali okoli 8 armadnih zborov Francozov in Belgijcev med reko Sambre, Namurjem in reko Maas. Namur je padel po dvodnevni obstreljevanju. Naskok na trdnjavo Maubeuge je pripravljen.

Armada vojvode Virtemberškega zasleduje poraženega sovražnika čez Semois in je prekoračila reko Maas.

Armada nemškega prestolonaslednika je zavzela utrjene sovražne postojanke pred Longwyjem, odbila hud sovražni napad in Verduna ter prodira sedaj proti reki Maas. Longwy je padel.

Armada bavarskega prestolonaslednika je bila pri zasledovanju od novih sovražnih moči iz pozicije Nancy in od južne smeri napadena ter je zmagovito odbila ta napad.

Armada generala Heeringen nadaljuje zasledovanje sovražnika v Vogezih proti jugu. Alzacija je prosta sovražnikov.

Popolen poraz Angleške armade. Poraz angleške je popoln. Angleži so sedaj popolnoma odtrgani od svojega ozadja in jim sedaj ne preostaja drugega, kakor da beže proti pristanišču Callais, Haver ali Cherbourg.

Udarec na udarec leti na naše sovražnike. Konjeniki nemške armade so že prodrli do Lille, glavne francoske trdnjave na severovzhodu, skoro od morja do Vogezev se razprostira železni obroč, ki francoske armade vedno ožje oklepa. Francoska armada je opustila napadalno taktiko in se umaknila. Umikajoča francoska armada se hoče še enkrat v črti Belfort—Epinal—Toul—Verdun—Tesiens—Tangebenge meriti z prodirajočimi, živahno napadajočimi Nemci. Ta črta je zavarovana z mnogimi utrdbami: Belfort, Epinal, Toul, Verdun so velike, moderne trdnjave, toda Namur je pokazal, da vodi nemška armada s seboj oblegovalne topove, ki učinkujejo tako silovito, da se najmočnejše utrdbe razdrobijo.

Armada bavarskega prestolonaslednika prodira proti črti Epinal—Toul, vojvoda Virtemberški koraka s svojimi četami v smeri proti Sedanu, nemški prestolonaslednik pa proti Verdunu. Če se bavarskemu prestolonasledniku posreči priti skozi črto Epinal—Toul in potem prodirati v notranjo Francijo, bo s tem zadan francoski defenzivi težak udarec.

Velikanski uspehi nemških čet na belgijski meji in na Francoskem. „Berliner Zeitung am Mittag“ poroča, da se je udeleževalo devetdnevni boj na francoski meji v vsej velikosti sedem armad. Bitka je bila veliko večja, kakor največja bitka na Lipskem in presega vse vojske, kar se jih je sploh bilo na svetu. Na belgijski meji je bilo pet nemških armad, ki so bile potrebne, da se objame severni del francoske armade.

Iz Antwerpna so štiri belgijske divizije včeraj in predvčeraj napadle naše čete, ki vežejo črto z Brusljem. Čete, ki so jih Nemci pustili za cerniranje Antwerpna, so odbile ta napad, ujele veliko sovražnikov ter zaplenile več topov. Belgijsko prebivalstvo se povsod udeležuje bojev. Zato so se izdale najstrožje odredbe.

Maubeuge je trdnjava prve vrste, važno križišče železnic. Ima 21.000 prebivalcev in leži na reki Samlire. Leži ob poti, ki pelje čez Charleroi, Namur v Lüttich.

Cambrai je majhna trdnjava, ki leži ob železnici, ki pelje v St. Quentin.

Velika bitka med Nemci in Rusi. Nemci so vjeli nad 30.000 Rusov.

Vzhodna Prusija se zajeda kakor jezik v rusko ozemlje. Armadi, ki prodira z Rusko Poljskega proti zahodu vzhodne Prusije, ali pa oni armadi, ki vpade v to provinco, nikakor ne bi bilo težavno na vzhodni meji vzhodne Prusije bojujoče se nemške čete odrezati popolnoma od nemške države in jim pretrgati vsako medsebojno zvezo. Da se prepriča ta nesreča, se je morala v vzhodni Prusiji se nahajajoča nemška armada umakniti, in sicer tako, da je vsako obkoljenje izključeno. Ofenzivne operacije nemške armade proti Rusiji so

najbolj primerne iz zahodne Prusije, Poznania in pruske Šlezije. Kljub temu se je pa posrečilo Nemcem po tridnevni hudi bitki pri Ortelsburgu premagati pet ruskih armadnih zborov in tri kavalerijske divizije in jih pognati nazaj čez mejo.

Berolin, 31. avgusta. (Kor. urad.) Nemški veliki generalni štab poroča: V velikih bojih, v katerih je bila poražena ruska armada v vzhodni Prusiji pri Tanenbergu, Hohensteinu in Ortelsburgu, so Nemci vjeli nad 30.000 Rusov, med njimi veliko visokih častnikov. Nemške čete so napadle Ruse od treh strani in jih vrgle v mazursko močvirje.

Ruska velika kneza padla pri Gumbinnenu. Berolin. V boju pri Gumbinnenu je padlo mnogo ruskih visokih aristokratov, med njimi tudi velika kneza Ivan in Oleg Konstantinovič, sinova velikega kneza Konstantina, ki je carjev bratranec. Ivan Konstantinovič je zet srbskega kralja Petra.

Vojska s Črnogoro.

Dosedanje obstreljevanje Kotora po Črnogorcih ni napravilo v Kotoru nič sledu. Naša trdnjavska in mornariška artiljerija je pa imela proti Črnogorcem velike uspehe.

Avstrijska artiljerija na postojanki Vermač in pomorska artiljerija sta prisilili Črnogorce na Lovčenu, da so prenehali s streljanjem. Adrija je prosta vseh tujih ladij.

Črnogorski ujetniki poročajo, da je črnogorski kralj Nikita iz Črnogore pobegnil v Srbijo.

Srbska podivjanost in zavrtnost.

Dunaj 28. avgusta. (Kor. ur.) Kakor je bilo javnosti že naznanjeno, traja od armadnega poveljstva ukazana preiskava o srbskih krutostih in kršitvah mednarodnega prava še dalje. Razven že priobčenih slučajev, je treba še sledeče poudarjati.

Srbske čete masakrirajo in izkvarjajo vjetnike in ranjence. Tako so dobili enega naših brez glave in rok. Prostore, kjer naše ranjence obvezujejo, obstreljavajo, Srbske vojaške čete razvijajo bele zastave; kadar pa naši ogenj ustavijo, začno zopet zavrtno naše čete napadati. Vojaki II. in III. poziva ki nimajo niti uniforme, niti kakega drugega vojnega znaka, kakor tudi komitaši, se delajo, kakor bi bili popolnoma mirni državljani, kadar jim grozi nevarnost vjetništva, se hitro znebijo orožja, samo da se jetništva rešijo.

Pri ubitih komitaših so se našle patrone, nabasane z žebli, bakrom in vtritolom. Srbski civilisti, zlasti žene in otroci, streljajo in mečejo bombe zavrtno armadi v hrbet. Naše čete špione, civilno prebivalstvo in komitaše, ki so se na omenjeni način pogrešili, usmrte. V Lešnici, kjer je prebivalstvo kakor sploh sovražnosti uganjalo, je bila naložena vojna kontribucija za kazni.

Zverinski srbski četaši.

Slovenski ranjenec, poročnik Pavel Cvenkel v Ljubljani, pripoveduje: Pred vsem smo imeli krvav posel s srbskimi komitaši; to so prave divje, nečloveške druhalje, pred katerih krutostjo bi se celo Hunci zgražali. Komitaši so civilno oblečeni, oboroženi s starimi ruskimi puškami, ki streljajo svinčene kroglice, nekoliko debelejše kot palec; nekako take so, kakoršne so izstreljavale naše stare Werndnove puške. Pojavijo se na kakem mestu v malem ali večjem številu, da na ta način vznemirjajo in ustavljajo napredovanje naše vojske. Na odprtem vojnem polju si ne upajo stopiti pred svojega sovražnika, marveč se umikajo pred našo vojsko v visoke gore, kjer imajo zgrajene že od smrti našega prestolonaslednika in rajne vojvodinje Hohenberg dobro utrjene utrdbe, ki so napravljene celo iz betona. Skriti so tako, da gledajo le puške iz utrdb.

Sovražnika in njegovih postojank ni mogoče drugače prepoditi, kakor z junaškim jurišem. Boj z njimi otežuje gosti grmovje in edina poljska rastlina, koruza.

Komitašem pomaga vse: staro in mlado, žene in otroci. V obraz so nam prijazni, njih hinavščina in zahrbtnost gresta celo tako daleč, da kličejo „Živio!“ našemu cesarju, zahrbtno pa škrtajo z zobmi, nas koljejo in mečejo bombe. Tiste ročne bombe, ki so podobne našim električnim žarnicam, mečejo ponajveč ženske in komitaši. Z eno besedo: Srb je neodkritosrčen, zahrbtn; njegova nekdanja hrabrost se pač pokaže najbolj v krutosti, ki jo kažejo na naših vojaki. Nekemu praporščaku Jelačičevega 79. pešpolka so Srbi prerezali trebuh, pustili v trebuhu zasajen bajonet, iztaknili mu oči in položili mu v očesni votlini malo kamenje. Nekemu drugemu našemu vojaku-artileristu so iztaknili oči, odrezali mu nos in jezik ter ga tako onečastili, kakor to ni čuti in čitati o divjakih. S sovražnikom je tak boj, če je v premoči, težak, a naši junaki se ga nič ne strašijo. Če pa sovražnik vidi, da so sile enake, pa beži, kar more in gleda samo, da reši topove in strojne puške; pusti pa ležati cele zaboje municije.

Stališče Italije.

Listi poročajo, da stavi Italija za soudeležbo boja proti trojnemu sporazumu gotove pogoje, zlasti enako pridobitev na Balkanu, kakoršno pridobi Avstro-Ogrska. Armada in brodogradnja se pripravljata. Splošna mobilizacija se pričakuje v najkrajšem času.

Odesa v rokah revolucionarjev.

Ruskemu poslanstvu v Bukarešti se poroča, da bombardira ruska oklopna križarka „Panteleion“ mesto Odeso, katerega so se revolucionarji polastili. Po krvavih pouličnih bojih, ki so trajali cel teden, je revolucija popolnoma zmagala. Odločili so vojaki, ki so se revoluciji pridružili, ko so častnike usmrtili. Policijskega mojstra, načelnika orožnikov in policijske komisarje so usmrtili ob napadu na ječe. V vseh javnih poslopih, raz katere plapolajo rdeče zastave, delujejo revolucionarni odbori. „Panteleion“ bombardira pred vsem poslopja in vojašnice, kjer bivajo revolucionarne čete.

Nemški boji na morju.

Nemška mala križarka „Magdeburg“ potopljena. Berolin, 27. avgusta. „Wolffov urad“ poroča, da je prišla mala križarka „Magdeburg“ pri otoku Odensholm v Finskem zalivu v megli na sipino. Pomoč od drugih ladij je bila vsled goste megle nemogoča. Ker se ni mogla križarica oprustiti, so jo mnogo močnejše ruske ladje pognale v zrak. Med sovražnim ognjem je začel rešilna dela torpedni lovec V 26 in rešil več mož posadke. Dosedaj je 17 mrtvih in 21 ranjencev, 85 mož pa pogrešajo.

Pomorski podkopi ali mine.

Ena najstrašnejših, a tudi najsigurnejših orožij za obrambo obrežja so pomorski podkopi ali mine. Podkopi se nahajajo pod morsko gladino, imajo navadno 2 metra premera in so nabiti s 300 do 500 kg dinamita. Največji podkopi pa vsebujejo tudi čez 1000 kg dinamita.

Imamo več vrst podkopov, in sicer opazovalne, one, ki se z električnim tokom zažigajo, in kontaktne, to so oni, ki se razpočijo (eksplozirajo), ako buti trd predmet ob nje. Najbolj redki so opazovalni podkopi. Nahajajo se do 12 metrov pod morsko gladino in so zvezani z žico s suho zemljo. Kadar pride sovražna ladja pod mino, zažge kdo iz opazovalne štacije na suhem z električnim tokom mino, ta se dvigne, udari v ladjo in vsled silovite eksplozije (razstrelbe) se ladja potopi. Opazovalna postaja mora imeti zelo na-

tančne karte, kje so zasidrane take mine. Pri tem pa ji otežkočuje delo valovanje morja, ki premika podkope. Če se poškode žica, ki veže mino z opazovalno postajo, potem je eksplozija nemogoča. Prednost opazovalnih podkopov pa obstoji v tem, da se vozijo lastne ladje brez skrbi čez nje.

Najbolj v navadi so kontaktne mine, ki razpočijo vselej, kadar zadene ob nje ladja. Prednost teh min je tudi v tem, da se zelo hitro raztresejo po morju in tudi hitro polove.

Mina učinkuje nad vse silno. Dva podkopa potopita največjo ladjo, četudi je razdeljen spodnji del ladje v več oddelkov. Nekateri države si pomagajo proti minam na ta način, da gresta pred vsako večjo ladjo dve manjši ladji, ki sta zvezani s precej globoko v morje segajočo verigo. Na ta način ali dvignejo mino ali pa eksplozira mina brez prave škode. Mogoče pa je tudi, da z verigo odtrgajo mino od sidra, ki plava potem po morju, dokler ne zadene ob trdi predmet in eksplozira.

Atentat na ruskega carja.

Ruski dijak napadalec ruskega carja. Car ni ranjen. Kodanj, 29. avg. Tukajšnji listi poročajo, da je bil izvršen na ruskega carja atentat. Na ruskega carja je z revolverjem streljal dijak Alsakof, a carja ni zadel. Car ni ranjen. Od napadalčeve kroglice je zadet in usmrčen neki kozak carjevega spremstva. Napadalca so prijeli. Policijski minister je vsled atentata na carja odstavljen.

Domače in tuje novice.

Na Mali Šmaren na Trško goro!

Kakor vsako leto, bo tudi letos na Mali Šmaren na Trški gori velik romarski shod. Pobožnost se prične že na predvečer. Izpovedovalo bo več duhovnikov. Božjepotniki od blizu in daleč vljudno vabljeni! Saj baš letos posebno potrebujemo Marijine priprošnje zase, za naše brambovce, za vse stiskano cesarstvo.

Zaobljubljena procesija na Trško goro

bo, kakor navadno, tudi letos prvi dan po Mali maši, to je v sredo, dne 9. t. m. Procesija se zbere v kapiteljski cerkvi ob 5. uri. Udeležite se je polnoštevilno, ker je čas pokore in molitve. V slučaju deževnega vremena se procesija preloži.

Dopisnike vljudno prosimo, da daljše

dopise vpošljejo vsaj v torek do 9. ure zjutraj, sicer vsled po vojski nastalih razmer ne jamčimo za pravočasno objavo.

Razglas. C. kr. okrajno glavarstvo v

Rudolfovem naroča podpisani zadrugi v razglasu št. 12.717, da obvesti svoje člane, da se je ustanovil okrajni posredovalni delavski zavod. Z ozirom na ta razglas naj se vsi oni obrtni pomožni delavci, ki iščejo dela, kakor tudi oni, ki potrebujejo obrtnih delavcev, zglase osebno ali po dopisnici pri zadrugi, da po možnosti posreduje.

Zadruga rokodelskih in sorodnih obrtov

v Rudolfovem, dne 1. septembra 1914.

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu avgustu 1914 je 125 strank vložilo 80.032 K 98 h; 257 strank vzdignilo 110.445 K 67 h; 8 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 19.300; stanje vlog 3.616.799 K 50 v; denarni promet 435.774 K 41 v. Vseh strank bilo je 754.

Hranilnica in posojilnica za Kandijo

in okolico je imela v mesecu avgustu denarnega prometa 74.121 K 59 v. Vložilo je 54 strank 7282 K 84 v, a vzdignilo 265 strank 29.001 K 54 v. Posojil je bilo danih 17 strankam 6750 K. Vseh zadružnikov je 2281.

Poziv podpirancem iz šmihelsko-

stopiške občine. Pomožni odbor za Šmihel-Stopiče se obrača do vseh svojih podpirancev z resno opombo, naj tudi oni vedno postopajo tako, kakor zahtevajo sedanji

težki časi. Z božjo pomočjo prebili in pretrpeli jih bomo, ali v to svrhu treba, da po svojih silah sosed pomaga sosedu. Iz marsikateri strani se v tem pogledu čujejo dokaj opravičene pritožbe. Pri nabiranju daril tupatam ugovarja pošten kmet, češ, kaj bom dajal od svojega s trudom pridobljenega pridelka ljudem, kateri sedaj brez truda žive od državne in zasebne podpore ter se za delo niti več ne zmenijo! Taki obžalovanja vredni slučaji sila škodujejo. Cela pomožna akcija trpi pod takim graje vrednim postopanjem pojedincev. Zlasti podpiranci morajo se zavedati svoje moralne dolžnosti, da morajo i oni, kolikor jim dopušča njih položaj, biti na pomoč in uslugo svojim sosedom. Proč z lenobo, proč s samopašnim egoizmom, vsi skup na složno delo!

Pomožni odbor bo pri reševanju prošelj za podporo pazno gledal na to, da se podpore ne bi nakazale strankam, katere se naposled po svojem vedenju ne skažejo vrednim javnega milosrdja.

Pomožna akcija za Šmihel-Stopiče krepko napreduje. Pomožni odbor nam javlja, da se tudi med trgovci kaže veliko zanimanje za rodoljubne namene odborove. Tako je n. pr. gospa Oblakova poleg izdatne denarne podpore še podarila sod petroleja brezplačno, g. Edmund Kastelic pa se je zavezal, da bo na mesec dajal brezplačno po 25 kg moke. Obe znani tvrdki stavili ste za dobavo raznega štacnarskega blaga pomožnemu odboru zelo ugodne cene ter sta drage volje prevzeli nalog, proti obračunu z odborom oddajati podpirancem one množine v blagu, katere jim bo nakazal odbor.

Dobro se obnese tudi nabiranje perila, obleke in obuvala. Zaloga pomožnega odbora je prejela uže precej tega blaga. Med darovalci so se poleg uže zadnjic imenovanega g. trgovca A. Windischerja do sedaj posebno izkazale gg. Mušič-Clarici, Schneider in druge z obilnimi pošiljatkami. Imenom potrebnih rodbin naših vrljih bojevnikov njim in vsem drugim dobrotnikom najiskrenejšo zahvalo!

Preč. g. superior dr. A. Zdešar je bil 24. avgusta v Marziliiji vjet, ko se je vračal iz Barcelone. Priporočamo ga v molitev vsem znancem.

Začetek šol. Od merodajne strani se poroča, da šolski pouk v Avstriji ne bo prekinjen. Na ljudskih in meščanskih šolah se bo pouk začel ob rednem času. V mestih, kjer okoliščine ne dopuščajo, da bi se pričel pouk na vseh ljudskih šolah, se bo vpeljala v posameznih poslopih dopoldanska in popoldanska šola. Tudi srednje šole se bodo pričele ob rednem času, kjer pa okolnosti tega ne bodo dopustile, se bo pouk za nekaj časa odložil. — Naučni minister je ukazal, da se otvorijo ljudske in meščanske šole, kakor vsako leto tudi letos 15. septembra.

Iz Doberniča. V nedeljo, dne 23. avg. je bilo v slov. katol. izobraž. društvu jako zanimivo predavanje o sedanjih vojskah. Predaval je gospod Josip Barle, bogoslovec. Udeležba je bila velika. V nedeljo, dne 30. avg. je bilo zopet predavanje. Predaval je č. g. F. Rožnik.

Proti kričečim ženskim oblekam. Monakovski policijski predsednik je izdal oklic, v katerem opominja ženstvo, naj se v teh težkih dneh tudi v svoji zunanosti prilagodi razmeram in se ne oblači v kričeča oblačila. Velja tudi za nas!

Angleži prijeli na Nizozemskem parniku „Potsdam“ 400 nemških rezervnikov. Amsterdamski listi poročajo iz Falmoutha: Na nizozemskem parniku „Potsdam“ so Angleži zaplenili nemško pošto in 400 nemških ter nekaj avstrijskih rezervnikov, ki so se vozili iz New Yorka.

Revolucija v Sebastopolu. V Sebastopolu je izbruhnila revolucija. Pobunjeni vojaki so razstrelili vojašnico vojne mornarice.

Poveljnik trdnjave Lüttich — vojni ujetnik. Poveljnik belgijske trdnjave Lüttich je bil general Leman. Tri dni je branil

trdnjavo proti Nemcem in junaško odbijal njih naskoke. Ali Nemci so imeli 42 centimeterske topove in s tem silnim orožjem so razdejali for za forom. Zadnji for, ki se je še branil, je bila trdnjavica Boncelles. V tej se je nahajal tudi general Leman. Do zadnjega se je branila trdnjavica ali silni topovi so jo skoro razrušili. Iz razvalin, skoraj čisto zasutega, so izkopal nato Nemci 64 letnega poveljnika trdnjave. Odpeljali so ga nato pred osvojevalca mesta Lüttich, generala v. Emmich, kateremu je izročil premagani Leman svojo sabljo. V priznanje njegovega junaštva pa mu je pustil v. Emmich sabljo, kar je ganilo nesrečnega Lemana do solz. Odpeljal se je nato v Nemčijo, kjer je interniran v večjem hotelu.

Francozi in Angleži streljajo z dum-dum krogli. Kakor se službeno poroča, se je v žepih padlih in ranjenih Angležev našlo veliko dum-dum krogel.

Albanci proti Srbiji. Boj z vstaši je Albanijo nekoliko oslabil, a zdaj se vse pripravlja, organizirajo se čete proti Srbiji, da se zopet osvoji črta Prizren-Djakovo-Podrina. Pod orožjem stoji 80.000 Albancev, da zopet pribore Kosovo, kjer ni več Srbov, ker so vse čete proti severu odposlali.

Knez Wied zapusti Albanijo. Rim, 29. avg. (Kor. urad.) „Tribuna“ javlja iz Valone, da se govori, da namerava knez Wied zapustiti Drač, potrjuje. Vojaškim težkočam so se pridružile tudi težave finančnega značaja.

V Lurdu zadržani ogrski romarji. Dne 28. julija je potovalo 150 ogrskih romarjev v Rim. Iz Rima so odpotovali v Lurd. Med tem je pa izbruhnila vojska in romarji se niso mogli več vrniti. O teh romarjih ni dosedaj še nobenega poročila. Najbrže jih bodo pridržali v Lurdu do konca vojske.

Upor v Egiptu in Indiji. Anglija je morala poslati v Egipt 10.000 vojakov, da je mogla udušiti upor v Kajiru in Aleksandriji. Hotela je poslati več vojaštva iz Indije v Egipt. Indijska vlada pa ne more poslati od angleške vlade zahtevanih angleških čet iz Indije v Egipt, ker nujno rabijo vse čete v deželi. Podkralj se je vrnil iz svoje poletne rezidence v Kalkuto, kjer se neprestano posvetuje s poveljniki.

Anglija išče opirališča v Jadranskem morju. Anglija bi rada dobila v Jadranskem morju opirališče. Vprašala je Italijo, ako bi ne hotela za čas vojne odstopiti Angležem kakega pristanišča. Italijanska vlada je odgovorila odklonilno.

Srbi izgubili 40.000 ljudi. Naši uspehi v Srbiji precej veliki, ker so naše hrabre čete pregnale sovražnika z vseh onih pozicij, s katerih je mogel vsak čas motiti prehod čez naravne zapreke, čez Savo in Drino. Srbska vojska je v bojih od 13. do 19. avgusta pretrpela grozne izgube, ki se po sodbi strokovnjakov cenijo na 40.000 ljudi, torej na eno sedmino cele srbske vojske. Sklep vrhovne vojne uprave, da se z vso razpoložljivo oboroženo silo vržemo na Rusijo in se za sedaj zadovoljimo z dosedanjimi uspehi v Srbiji, je popolnoma upravičen.

Nemci zažgali mesto Löwen. Grozovitosti koje uganjajo Belgijci že prese-gajo vse meje. Listi poročajo o napadu prebivalstva mesta Löwen sledeče: V ponedeljek preteklega tedna je bilo v mestu mirno. Meščani in vojaki so mirno med seboj občevali. V torek popoldne se je izvršil izpad iz Antwerpna, zato je vse vojaštvo šlo iz Löwna v smeri proti Antwerpnu. Ko je drugi del čet hotel zapustiti glavni trg, so pričeli streljati meščani s streh in oken. Pet častnikov je bilo ranjenih. Napad se je izvršil po celem mestu. Nastal je hud poulični boj, v katerem so naši vojaki veliko trpeli. Vsled streljanja se je vnela neka zaloga bencina. Ogenj se je takoj oprijel bližnjih hiš. Tudi v drugih delih mesta je nastal ogenj. V sredo je bil velik del mesta in celo se-

verno predmestje v ognju. Ta napad v Löwnu je bil gotovo v zvezi z izpadom iz Antwerpna.

Napade naročila vlada. Dne 27. t. m. se je izvedelo, da so prebivalci v Aubelu izjavili, da je belgijska vlada nekoliko prej, preden so vkorakale naše čete v mesto, razposlala vsem rodbinam okrožnice, ki so prebivalstvo pozvale, naj na nemške vojake strelja, ko vkorakajo v mesto. Prebivalstvo je tudi ubogalo. Posledica je bila da so Nemci vsako hišo, iz katere se je streljalo, požgali. Tako se je zgodilo, da je mesto Löwen, ki šteje 42.000 prebivalcev in eno najlepših mest na svetu, po krivdi belgijske vlade kup podrtije.

Mostovi za hrptom Srbov razstreljeni. Iz Sofije se poroča, da so bulgarski četaši razstrelili železniški most čez Babuno pri Velesu, ko je vozil čez most vlak za Srbe municijo. Tudi most med Njegotinom in Zaječarjem je zletel v zrak. Po tej poti je Rusija oskrbovala Srbijo z živežem. Srbija je torej sedaj od dovoza živil odrezana.

Grška mobilizira. Carigrad, 29. avg. (Kor. urad.) Grški generalni konzulat je nabil letake, v katerih poziva grške rezerviste in domobrance vseh vojaških kategorij, naj bodo za slučaj grške mobilizacije pripravljeni oditi k svojim četam.

Obupani francoski minister. Dunaj, 28. avgusta. (Kor. urad.) Francoski zunanji minister Delcasse je izjavil, da je položaj Francije skrajno resen in da je nespametno podcenjevati nemške zmage in se s tem slepiti. Končne zmage Nemčije ne bi mogel preživeti.

Ranjenci s srbsko-črnogorskega bojišča. Budimpešta, 29. avgusta. (Kor. urad.) V mesto so pripeljali s srbsko-črnogorskega bojišča 425 ranjencev. Med njimi je 20 častnikov. Večinoma so lahko ranjeni.

Srbija nima nobenega ujetnika. Ogrski ministrski predsednik grof Tisza je izjavil: „Niti eden naših ni od Srbov ujet, niti eden naših topov od Srbije zajet“.

Izkazi ranjenih, padlih in ujetih vojakov. Dosedaj je izšlo 7 izkazov ranjenih, padlih in ujetih vojakov. Od vseh teh ni nobenega Slovenca.

Prilagamo v svrhu naročila na „Ilustrirani Glasnik“ oklic, dopisnico in eno stran ilustriranega lista.

Loterijske številke.

Gradec, 2. septembra 14 44 46 6 47

Novejša poročila.

Sijajni uspeh pri Ortelsburgu. 70.000 Rusov ujetih. Po nadaljnih obvestilih je število ujetnikov v bitki pri Tilgenburgu in Ortelsburgu bilo še večje, kakor je bilo dozdaj znano. Ujetih je 70.000 mož, med njimi 300 častnikov. Ves ruski artilerijski material je bil uničen.

Pred odločitvijo na severu. Jugovzhodno od Lvova so se borile naše čete z rusko armado in jo pognale v beg, 2000 Rusov je obležalo na bojnem polju. 3000 mož in ves štab so pa naši vjeli. Dosedaj je vjetih 15.000 ruskih vojakov in častnikov. Desno rusko krilo je že popolnoma poraženo in odrezano od ruskega središča. Tudi del ruskega središča, ki se razteza vzhodno od Buga, so naše čete po večdnevni bojih na ozemlju Ravaruska-Žolkijev-Zloczov vrgle nazaj čez mejo. Avstrijske čete zasledujejo Ruse, ki beže proti Lublinu. Rusi so imeli velikanske izgube. Avstrijske čete so vjele več tisoč Rusov, zarubile 2 zastavi, več topov in strojnih pušk, kakor tudi ogromne množine municije. Tudi pri Novosielci so naši v hudi bitki premagali 200.000 mož broječo rusko armado.

Proti Francozom. Francoska trdnjava Lille stoji pred padcem. Nemci uspešno oblegajo eno največjih francoskih trdnjav Belfort. Za obrambo trdnjave so postavili Francozi semkaj veliko število afrikanskih

črncev. Nemci so ob metanju bomb iz Zeppelinovih zrakoplovov poškodovali v Antwerpnu 900 hiš, do 60 so jih pa popolnoma porušili. Tudi nad Parizom krožijo zrakoplovi in mečejo bombe.

Najnovejša poročila.

Rim, 3. avg. Kardinal Jakob della Chiesa izvoljen za papeža.

Novi papež je bil rojen 21. novembra 1854 v škofiji Genova, nadškof v Bologni, kardinal 25. majnika 1914.

Sijajni uspehi nemške armade. Armadi Bülowa so stali dne 31. avgusta pri St. Kvientinu nasproti: 4 francoski armadni zbori in 3 rezervne divizije. Bitka je trajala 2 dni in je bila zelo huda in je končala s popolnim porazom Francozov.

Po najnovšem poročilu so Nemci pri Verdunu potolkli 10 francoskih zborov. Nemške armade na zahodu marširajo neprenehoma dalje in naprej.

Zmaga avstrijske armade proti Rusom. Dunaj, 2. septembra. (Uradno.) Teden dni trajajoča velika bitka med Zamošč (Zamostje) Tyšovce, ki se je bila med Rusi in Avstrijci, se je včeraj končala s popolno zmago armade avstrijskega generala Auffenberga. Vjete so cele čete ruskih vojakov in vzeti Rusom do sedaj 160 topov. Rusi beže nazaj čez reko Bug. Tudi armada generala Dankla, ki napada Lublin, žanje neprenehoma uspehe. Vzhodna Galicija, Lvov je še v naših rokah, dasi je tam položaj nasproti sunku veliko močnejšega sovražnika zelo težak.

Kitajska odklonila japonsko ponudbo. New York, 1. septembra. Glasom brzovjavke iz Pekinga je Kitajska odklonila ponudbo Japonske, da bi zatrla vsak nered, ki bi na Kitajskem nastal za časa evropske vojne.

Razno.

Francoska vlada je že zapustila Pariz. — Ruski parnik „Ekspres“ se je potopil na mini. — Tretji armadni zbor, kjer so Slovenci, se je proti Rusom z brezprimerno hrabrostjo vojskoval. — Knez Wied je zapustil včeraj Albanijo; vstaši povsod na površju.

Gospodarstvo.

Letošnja cena za češplje.

Letos so češplje dobro obrodile. V Belokrajini, v novomeškem, v krškem okraju, povsod jih imamo dosti. Kako prav in potrebno bi bilo, da bi imeli od te letine tudi kaj dohodka. Najbolje bi bilo, če bi se dale češplje dobro prodajati. Kar bi na ta način ne mogli spraviti v denar, naj bi se doma porabilo, za sušenje in za kuho. Posebno v sedanjem vojnem času, ko ne vemo, kako bo z živežem, bi bilo prav, da bi ljudje skrbeli tudi za sušilo.

Važno je danes pred vsem vprašanje, kakšna bo cena za letošnje češplje, kajti po ceni se bodo ravnali tudi naši dohodki. Lansko leto so se prodajale češplje mernik po 2 K 40 h. Ta cena je bila ugodna. Plačevali so jo domači dolenski kupci, ki so kupovali češplje za kuhanje. Že zgodaj se je bila lani nastavila ta cena in je potem dobro držala.

Letos ne bo tako ugodne cene. Letos je dosti blaga in naši kupci si tudi ne bodo delali konkurence. Premalo jih imamo. Vnanjih kupcev pa ni. V takem položaju mora cena dol. Vprašanje pa je, kako daleč naj gremo s ceno dol, do kake meje?

Sliši se, da se bo kupovalo mernik češpelj po 1 K 20 h. Govori se pa tudi o nižjih cenah.

Dosedaj so se prodajale češplje po naših krajih za različno ceno. V posebno

ugodnih letih po 1 K 20 h mernik, sicer pa po 1 K 80 h do 2 K 40 h. Kakor je bila letina in kakor so se kupci pogajali za blago. Ker tehta mernik češpelj poprek 24 kg, je prišlo 100 kg češpelj na 5 kron do 10 kron.

Cena 1 K 20 h za mernik češpelj ali — kar je eno in isto — 100 kg češpelj za 5 K, ta cena je tako nizka, da nastane za nas pri današnjih razmerah opravičeno vprašanje, kaj ne bi bilo boljše, da češplje doma porabimo in da jih sušimo? Brez dvoma! Kar napravimo z njimi, nam bo več neslo, kakor če jih prodajamo po tej ceni.

Le denarna stiska in pomanjkanje potrebnih sredstev nas more siliti k tej ceni prodaji ali pa gospodarska nepremišljenost.

Napravimo si račun! Če imamo prodajati češplje po 1 K 20 h mernik, potem nam suhe češplje več neso. En mernik češpelj nam da poprek 7 kg suhih češpelj. Ker je 1 kg suhih računati najmanj na 40 h, dobimo za teh 7 kg suhih češpelj, ki smo jih dobili iz enega mernika, 2 K 80 h skupička. Na ta način pridobimo s sušenjem pri merniku za 1 K 60 h več. To je pa lep vspeh in lep dobiček. Res je, da nas stane sušenje češpelj precej dela in kuriva, ali to ne prihaja tako v poštev v naših razmerah. In če računamo, da imamo pri merniku češpelj 80 h stroškov za kurjavo, nam ostane še zmeraj 1 K čistega dobička, kar je za naše malo-posesniške razmere še zmeraj veliko.

Ne prodajamo tedaj češpelj po tej ceni in pod to ceno, ampak sušimo jih raje. Radi pustimo našim žganjarjem potrebni dobiček, ali v tem slučaju ga imajo preveč, če jim prodajamo češplje po tako nizki ceni. Od dobrih letin moramo imeti pred vsem mi glavno korist, ne pa prekupci in žganjarji. V našem slučaju je pa ravno narobe. Če bomo oddajali češplje pod ceno, ceneje kakor krompir, potem imajo naši žganjarji glavni dobiček in tudi večji dobiček kakor jim gre. To ni prav! In to je tudi eden tistih vzrokov, da se žganjarne po naših krajih množijo kakor gobe po dežju.

Če ni mogoče prodajati češpelj po 2 K 40 h mernik, ali kar je vseeno, 100 kg po 10 K, potem naj se cena primerno zniža, do take meje, da ima tudi kmet kaj od dobre letine, ne samo kupec in žganjar. Dokler bomo prisiljeni dati češplje v dobrih letih pod ceno in ceneje kakor krompir, toliko časa se ne bo pri nas nič storilo ne za povzdigo, ne za zboljšanje tega pridelka. V takih razmerah, ko mora kmet svoj pridelek na pol zastonjati, preneha vsaka dobra volja in vsako zanimanje za zboljšanje sadnega pridelka. In zato je pri nas tudi tako zanemarjeno češpljevo drevje.

V takih letih kakor letos bi se morala cena vzdrževati saj pri 1 K 80 h za en mernik, tako, da bi znašala za 100 kg 7 K 50 h. Pri tej ceni ima kupec-žganjar še zmeraj lep dohodek. Te cene bi se morali naši gospodarji kolikor mogoče držati in v nasprotnem slučaju, če bi kupci cenno preveč tlačili, naj bi raje češplje sušili kakor da bi jih oddajali za slepo ceno. Položaj našega malega kmeta ne smejo kupci preveč izkoriščati, tudi v takih letih ne! Rohrman.

Gospodarske drobtine.

Čiščenje žita. Stroj za čiščenje žita, ki je bil dosedaj pri A. Burgerju v Šmihelu, bo prihodnji teden od 7. do 12. sept. v Gor. Straži pri Kresetu. Opozorjamo na to ondotne okoličane, da ne zamude prilike in da saj za seme potrebno žito očistijo.

Ne dajajte češpelj pod ceno. Kakor se sliši, hodijo po naših vaseh mešetarji za češplje, ki ponujajo tako nizke cene kakor še nikoli. Ti ljudje delajo seveda v prid našim žganjarjem. Vsa dobra letina,

ki jo imamo, naj pride v žepe teh ljudi! Kmet pa obiraj in delaj zastonj! Opozorjamo vse naše gospodarje na to in jih pozivljemo, da se ne dajo preslepiti. Če nima biti cena poštna, naj se češplje doma suše ali pa kuhajo. Eno ali drugo. Napol zastonj jih pa ni treba dajati ljudem, ki iščejo pri njih velik dobiček! Naše potrebe so prevelike, da bi tako dragoceno sadje razdajali pod ceno. Sicer pa opozorjamo na današnji članek, ki govori o letošnji ceni češpelj.

Podpisana prosi, če bi dobila

delo za polovico dneva bodisi na vrtu, na polju, ali pa za strežnico v hiši. — Izve se tudi pri gospej M. Appe, trgovki v Kandiji.

75 **Marija Robas** — Žabja vas.

Uradnik s tremi osebami želi pristojno

stanovanje

iz dveh sob, kuhinje, drvarnice in podstrošja — do 1. oktobra t. l.

Kdor ga odda, naj javi na glavarstvo št. 3.

Mladenič

čez 16 let, ki bi imel veselje do cerkveniške službe, se takoj sprejme.

78 **Kje, pove upravništvo Dol. Novic.**

Podpisana najljubneje naznanjam slavnemu občinstvu, da izvršujem

pečarsko obrt

še vedno in ravno tako dalje, akoravno je bil moj mož vsled mobilizacije vpoklican k vojakom. Imam že priletnega pomočnika, ki obstoji že cel čas pri naši tvrdki in je torej povsem zanesljiv.

Priporočam se za cenjena naročila, kakor popravila in nova postavljanja peči in štedilnikov, ter beležim z odličnim spoštovanjem

76-3-1

Marija Klemenčič.

Kandija pri Novem mestu 1. septembra 1914.

Izkaz

do 17. avgusta 1914 nabranih darov za potrebne rodbine v vojsko poklicanih občanov v občini Šmihel-Stopiče,

(Konec.)

Gospa M. Rohrman je nabrala od gg.: A. Lapajne, Grm 3 K; N. Prešeren, Grm 20 v; F. Hrastar, Grm 20 v; A. Bratina, Grm 1 K 40 v; J. Mrvar, Grm 1 K 40 v; M. Mrvar, Grm 1 K; M. Bartolj, Grm 20 v; M. Nifergall, Grm 1 K; F. Valentinčič, Grm 1 K; M. Zupančič, Grm 60 v; Francka, dekla na Grmu, 20 v; Z. Grandovec, Grm 30 v; M. Gričar, Žabjivas 1 K; T. Šepić, Žabjivas 1 K; A. Zorc, Žabjivas 1 K; I. Bele, Žabjivas 18 v; Ana, dekla na Grmu 20 v; A. Zupančič, Grm 40 v; M. Grandovec, Grm 20 v; V. Rohrman, Grm 5 K; T. Jug, Grm 3 K; T. Bartol, Grm 40 v; L. Lenarčič, Grm 30 v.

Gospa M. Gebauer je nabrala od gg.: A. Kastelic, kaplan, Šmihel 10 K; I. Ude, Šmihel št. 15, 40 v; F. Kotnik, Šmihel št. 14, 50 v; A. Kuntara, Šmihel št. 39, 1 K; V. Lojk, Šmihel št. 52, 2 K; J. Štaniša, Šmihel št. 7, 1 K; Nachtigal I., Irča vas št. 33, 2 K; M. Bučar, Drska št. 13, 50 v; V. Gebauer, Šmihel št. 3, 5 K; A. Mühlberger Šmihel št. 54, 60 v.

Gpdč. Ana Čič je nabrala od gg.: J. Matoh, Drska št. 35, 20 v; F. Šalehar, Irča vas št. 28, 1 K.

Gpdč. J. Znanec je nabrala od gg.: Št. Terškan, župnik, Šmihel št. 1, 15 K; šolske sestre de N. D., Šmihel št. 3, 3 K; J. Šustaršič, Šmihel št. 49, 2 K; F. Knafelc, Šmihel št. 35, 1 K; M. Lavrič, Šmihel št. 45, 30 v; F. Kunstel, Kandija št. 10, 1 K; Kozoglav J., Irča vas št. 18, 1 K; J. Bojanc, Šmihel št. 25, 1 K; I. Znanec, Šmihel št. 28, 5 K; I. Premron, Šmihel št. 53, 1 K. Skupaj se je nabralo 525 K 13 h.

Mesečne podpore so obljubili dati sledeči gg.: F. pl. Šuklje 60 K; T. Opitz 30 K; B. Skalicky 10 K; A. Ženko 2 K; M. Clarič 1 K; G. Ekel 1 K; dr. S. Hrašovec 2 K; Z. Kastelic 2 K; J. Krajec 5 K; M. Krajec 3 K; E. Fon 20 v; J. Praprotnik 20 v; J. Fon 20 v; I. Fon 20 v; I. Škerlj 10 K; A. Škerlj 10 K; K. Witschl 10 K; I. Barle 1 K; M. Barle 1 K; R. Barle 1 K; M. Trampuš 3 K; Š. Strasser 2 K; J. Zorc 10 K; ing. M. pl. Šuklje 25 K; Š. Terškan 15 K; šolske sestre de N. D., Šmihel 3 K; J. Šustaršič 2 K;

F. Knafelc 1 K; F. Kunstel 1 K; J. Kozoglav 1 K; I. Premron 1 K; A. Kastelic 10 K; T. Ude 40 v; A. Kuntara 1 K; V. Lojk 2 K; V. Gebauer 5 K; R. Weck 10 K; N. Prešeren 20 v; F. Hrastar 20 v; M. Mrvar 1 K; M. Bartolj 20 v; M. Nifergall 1 K; F. Valentinčič 1 K; M. Zupančič 60 v; Francka 20 v; Z. Grandovec 30 v; Ana 20 v; A. Zupančič 40 v; M. Grandovec 20 v; Rohrman 5 K; T. Jug 3 K; T. Bartol 40 v; L. Lenarčič 30 v.

Perilo, obleke in živila so obljubili sledeči gg.: Windischer I., Novomesto; F. Hrastar, Šmihel; Knafelc M., Šmihel; M. Mihalič, Šmihel; F. Turk, Šmihel; I. Ude, Šmihel; Ed. Kastelic, Kandija; J. Appe, Kandija; Mušič R., Kandija; Schneider, Pogance; A. Majtinger, Kandija; J. Miklaučič, I. Rečelj, Kandija; L. Ropas, Kandija.

Važno naznanilo.

Zaradi prevelike zaloge

KLOBUKOV

najnovije oblike in v različnih barvah sem znižal cene takó, da oddajem klobuke, ki so veljali

poprej 12.—kron sedaj za 10.—kron

"	10.—	"	"	"	8.—	"
"	8.—	"	"	"	6.—	"
"	6.—	"	"	"	4.—	"
"	4.—	"	"	"	3.—	"
"	3.—	"	"	"	2.—	"
"	2.—	"	"	"	1.—	"

Namesto slamnikov za

moške prodajam tudi prav lahke klobuke po 1-20 kron do 1-60 kron.

Sklenil sem delati z najmanjšim dobičkom zraven svojih drugih obrti. Tudi se ne bodem več vozaril s klobuki po sejmovih, ker se blago vse pokvari ter bodem lahko že zaraditega postregel vsacemu edino-le z dobrim in nepokvarjenim blagom in tako po ceni, da cenejše ne more nihče prodajati. O tem se lahko vsak prepriča in bode tudi vsak gotovo zadovoljen.

5-12-7

Odl. spoštovanjem se priporočujem

LEOPOLD KOPAČ,

domača in že veliko let obstoječa prodajalna klobukov v Novem mestu (Glavni trg).

Dobro ohranjen vinski sod

ki drži 237 litrov, je na prodaj.

Kje, pove upravništvo Dol. Novic.

Slavnemu občinstvu in mojim cenjenim odjemalcem moke!

Vljudno naznanjam, da sem kupil večjo množino

pšenice iz Ogrskega

ter da bodem lahko vsem mojim odjemalcem postregel z ugodnimi cenami. Ker je pri nas sedaj na našem trgu veliko predrago, da se ljudstvo kar tepe za žito, in ljudje mislijo, da se moke ne bode več dobilo, dobim prihodnji teden dovolj moke in sem pripravljen postreči vsem mojim odjemalcem.

Se priporočam spoštovanjem

77

Jakob Paučič — Rudolfovo.

J. Krajec nasl.

-- Novo mesto --

najtopleje priporoča svoje podjetje naklonjenosti prečastite duhovščine in slavnega občinstva, posebno na Dolenjskem.

Tiskarna izvršuje točno in lično vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela. — V zalogi ima vedno cerkvene, šolske, občinske in vsakovrstne druge tiskovine.

Knjigoveznica je prav dobro urejena in sprejema v vezavo vsakovrstne knjige, molitvenike, zapisnike itd., ter rabi v to le najboljše blago. Šolske knjižnice, izobraževalna društva in sploh naročila v večji množini dobijo primeren popust.

Knjigarna ima knjige iz lastne zaloge, kakor tudi veliko izbiro leposlovnih, poučnih in zabavnih knjig ter molitvenikov. **Zaloga šolskih knjig.** 3-0-6

Prodajalna je založena z vsa-: kovrstnim: papirjem, pisarniškimimi in šolskimi potrebščinami ter z najrazličnejšimi predmeti kot primerna darila ob vsaki priliki.

Alfons Oblak — Novomesto

priporoča svojo

bogato zalogo špecerije, galanterije in črevljev.

Glavna zaloga tržaškega dvozvezdnega petroleja ter jedilnega olja znamka „Minerva“. — Zahtevajte vzorce od riža, kave itd., katere pošljem na željo prav rad franco in poštne prosto.

Najnižje cene!

Točna postrežba!

Na drobno in debelo!

65-10-9

Popolnoma varno naložen denar.

HRANILNICA in POSOJILNICA

za Kandijo in okolico, reg. zadr. z neom. zavezo

≡ v lastnem domu v Kandiji ≡

sprejema hranilne vloge od vsacega, če je njen ud ali ne, ter obrestuje po

4³/₄%

1-0-21

na leto brez odbitka rentnega davka, katerega sama iz svojega plačuje.